

Світлі миті «захіміченого» життя

У свої 80 вона не розуміє, що коїться з її тілом: то вогнем пече в спині, то віднімає ноги. Та коли поринає у спогади 60-річної давнини, на її обличчі враз з'являється світла усмішка, очі випромінюють щастя і, як в юності, тріпоче серце. Такі миті наповнюють її душу теплом, додають впевненості на щодень, і згодом на мольберті з'являється новий пейзаж. Розмаїта палітра заспокоює душу і ще більше занурює Мирославу Гацкевич у спогади... А їй, колишній вчительці з 40-річним стажем, є про що згадати.

Відчула любов до дітей і школи

Народилася Мирося 30 серпня 1939 року в Рівному. Війна застала сім'ю в Новоставі, де батько-годувальник працював механіком на млинах. До школи дівчинка пішла вже у чеському селі Ульбарів, що на Здолбунівщині, куди перевели батька.

Дівчинка зростала допитливою, залюбленою в красу рідного краю. Вже у 5-му класі, після перших уроків ботаніки, мріяла стати природодослідником, виводити нові сорти рослин, будувати для них теплиці. Словом, прагнула робити те, про що набагато пізніше прочитала у книжках.

Закінчивши школу 1957 року, вирішила вступати у Тімірязєвську академію, та в останню мить злякалася і повернула до Житомирського сільськогоспінституту, де всі екзамени здала на п'ятірки, лише за твір поставили трійку.

Мирославу це дуже обурило, хотіла, щоб показали роботу, але ніхто їй чути про це не хотів, лише заспо-

згодом Мирослава зрозуміла, що про проблеми не треба мовчати, а слід шукати варіанти того, як їх вирішити. Саме тому, не чекаючи допомоги ззовні, сільські вчителі робили своє та учнівське життя цікавішим. Організували учительський та учнівський хори, якими керував вчитель музики Володимир Самсонік. Підготували концертну програму і гайда з концертами по навколишніх селах. У відповідь сусіди приїздили до них показувати, на що гаразд їхні артисти.

Смажене на вогнищі сало – найсмачніша їжа

На все життя Мирослава запам'ятала знайомство зі своїми десятикласниками. Директор школи Олексій Вакулюк представив її учням, а ті прискіпливо розглядали нову вчительку, яка була лише на кілька років старша за них. Вона розуміла, що любов старшокласників ще треба завоювати, а здружити їх

повернутися на материк і невдовзі вирушили до України.

Вилітали в 55-градусний мороз, а коли приземлилися, надворі була відлига. Ослаблений імунітет Тарасика не витримав різкого перепаду температури, і в нього знову діагностували запалення легенів. Та рівненський клімат видався сприятливим для організму хлопчика, і вже через рік Мирослава Миколаївна приступила до роботи у школі.

«Міняйте фах – або втратите голос»

Спочатку жінка працювала на заміні у школі № 3, потім у ЗОШ на Басовому Куті, у 13-ій школі. А як збудували нову школу, № 22, упродовж семи років читала у ній хімію.

Коли ж сім'я Мирослави Миколаївни отримала квартиру на Ювілейному, перейшла у нову ЗОШ – № 23, в якій пропрацювала з 1979 по 1989 рік. Цей період був найтяжчим у трудовій біографії вчительки. У школі було три тисячі учнів, багато паралельних класів (в останній рік роботи вчителька вела вісім восьмих класів!), щодня по шість уроків хімії, а на додаток ще й класне керівництво.

Під кінець уроків голос геть сідав. Якось лор після огляду голосових зв'язок порадив жінці зменшити навантаження, щоб не втратила голос взагалі.

Мирослава Гацкевич (Сопіс) працює та згадує пережиті

й чути про це не хотів, лише заспокоювали: «Все буде добре!», і порадили їхати додому. Невдовзі прийшло повідомлення, що Мирослава Гацкевич не пройшла за курсом.

На роботу її ніде не брали, бо була замолота. Нічого не залишалося, як знову сумлінно готуватися до вступу. І згодом доля усміхнулася: дівчину зарахували на природничий факультет Кременецького педінституту, де готували вчителів за спеціальністю «хімія, біологія». Цікаве навчання заповонило, а після першої практики вона відчула, що любить дітей і школу всім серцем.

Хочеш цікавого життя – зроби його таким

Після навчання в інституті Мирослава потрапила на Волинь. Її направили викладати хімію та дали класне керівництво 10-го класу в Уховецькій школі. Педколектив зустрів нову колегу привітно. Поселили у шкільному інтернаті (нині приміщення церкви), де на першому поверсі були навчальні кімнати, на другому жили ще дві вчительки молодших класів.

Дівчата швидко перезнайомилися, разом повечеряли і пішли до сільського клубу на «Королеву бензоколонки». Той вечір запам'ятався назавжди. Під час фільму почався дощ і в старому клубі кіно дивилися крізь потічки води. Потім на дискотеці, під час танцю з місцевим парторгом, каблучок дівчини застряг у дрізній підлозі. Її обуренню не було меж: «Як молодь захоче залишатися в селі, якщо клуб аварійний?!»

ще реба працювати, а здружити їх зможе лише спільна праця і відпочинок.

За порадою директора Мирослава Николаївна створила учнівський клуб «Червоні вітрила», також організувала випуск стінної газети, де школярі ділилися своїми враженнями про цікаві заходи. Щосуботи проводила виховні години, готували які всім класом. Говорили про спорт, художників, нових зірок, які тільки спалахували на мистецькому Олімпі. А ще позичила у колеги Надії Григоровської патифон і разом з класом слухали шалено популярних Робертіно Лоретті, «Сільву», запальну і романтичну музику 60-х років. Розваги навчанню не заважали, натомість гуртували клас навколо свого світила – класного керівника.

Восени всі школою допомагали колгоспникам збирати льон, буряки, картоплю. Взимку старшокласники заготовляли дрова для опалення школи. Саме там, у перервах між роботою, перший раз Мирослава разом з учнями смакувала смажене на вогнищі сало, на яке раніше навіть не дивилася. Тоді вчителька зрозуміла, як пощастило їй з класом: усі дякували і хвалили її учнів. Вона ж скромно вважала, що це заслуги попереднього класного керівника, Лідії Семко, яка зуміла згуртувати учнівський колектив.

Авторитет молодій вчительки швидко зростав, школярі охоче допомагали їй втілювати неймовірні задуми. Та в Уховецькій школі Мирославі Гацкевич судилося пропрацювати лише три роки. Через стан здоров'я батьків вона була змушена

Мирослава Гацкевич (Солтис) малює та загадує пережите.

повернутися додому, про що довго потім жалкувала.

Судженого зустріла в Мізочі

На Рівненщині спочатку влаштувалася в Олексинську школу, де пропрацювала лише одну навчальну чверть. Затим дівчині знайшли місце в інституті водного господарства. І невдовзі Мирослава, як диспетчер гідромеліоративного факультету, складала численні графіки роботи, розклади занять, екзаменів. Свої обов'язки виконувала добросовісно, та душа її линула назад до школи.

Тож весною Мирослава звільнилася з інституту і влаштувалася вчителем хімії та біології в Мізоцьку школу-інтернат санаторного типу, де окрім занять доглядала за новотвореним розарієм. І хоча працювати довелося з дітьми, хворими на туберкульоз легень закритої форми, дівчині дуже подобалася робота. За нею швидко промайнули чотири роки, допоки молода вчителька не зустріла свого судженого. Юрій саме приїхав у гості до товариша й до безтями з першого погляду закохався у вродливу дівчину. Невдовзі молодята узаконили свої стосунки.

Поезія дівочої долі почала наповнюватися прозою життя. Юрій на той час працював кранівником Білібінської атомної станції, що на Чукотці. Та це не злякало Мирославу в її намірі поїхати за коханим на Дале-

кий Схід. Мама дівчини знову плакала, тато на той час уже помер. Втім відчайдуха Мирослава розуміла, що від долі не втечеш, і попри страх зважилась подолати десять тисяч кілометрів у небі.

Спочатку в тамтешній школі місця для молодій вчительки не знайшли, згодом запропонували посаду виховательки у школі-інтернаті, де підопічними Мирослави Николаївни стали маленькі й дуже потішні чукчі. І досі вчителька усміхається, коли перебирає в пам'яті імена своїх семикласників: Вальгиргин, Тинаургіна, Айметгиргин. Діставшись до ідальні, пригадує, вони легко випивали по десять, а то й більше чашок чаю, не реагуючи на дзвінок, що кликав до уроку. Та директор закладу Катерина Капустіна, родом з Підмосков'я, цьому порушенню шкільного розпорядку уваги не приділяла. Натомість попередній педагогічний досвід підказував Мирославі Гацкевич, що учнівська дисципліна шкутильгає. Невдовзі вимогливу і принципову вчительку почали запрошувати до інспектування шкіл Білібінського району, на наступний навчальний рік запросили перейти працювати в середню школу.

Але бажана вагітність скерувала життя вчительки по-своєму. Син Тарас народився передчасно, два місяці його виходжували в кювезі. Згодом, уже вдома, після невеликої прогулянки на морозяному повітрі, хлопчик схопив запалення легень. Після одужання сина молоді батьки дослухалися рекомендації лікарки

взагалі.
– Я не можу когось змусити по-мінатися з вами, домовляйтеся із вчителями самі! – відповів директор школи, коли Мирослава Николаївна розповіла про свою ситуацію.

Аби хоч трохи підлікувати горло, пішла на 40-відсоткову пільгову вчительську пенсію та поїхала в село до чоловіка, де батьківських 60 сотих городу чекали на дбайливого господаря. Через п'ять років якось випадково у Рівному зустріла завуча зі своєї школи, яка запросила її повертатися на викладацьку роботу до Малої академії наук.

І вже за якийсь час вчителька натхненно працювала з талановитими дітьми, відкриваючи їм незвіданий світ надзвичайно важливої і всюди-сущої хімії. Темами науково-дослідницьких робіт були важливі господарські проблеми, які стосувалися виробництва рівненської «нетканки», льонокомбінату. З ними не раз її учні здобували високу визнання і в Рівному, і в Києві, що відкривало для них двері престижних вишів. Тисячі учнів пройшли крізь її вчительське серце, поки аж у свої 65 Мирослава Гацкевич (Солтис) пішла на пенсію. Є серед них і відомі хіміки й ті, кому без хімії не обійтися.

Але робота зі шкідливими реактивами, їхніми випарами, за яку не отримала жодної доплати від держави ні під час роботи, ні на пенсії, залишила слід. Лікарі ж усе списують на вік. Та Мирослава Гацкевич старається не дослухатися до зболеного тіла, малює і поринає у спогади, щоб знову й знову відчуті світлі миті свого «захіміченого» життя.

Оксана ПИЦЬКА